

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Šeimos išlaikymas

Šeimos išlaikymas

Ispanija

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Išlaikymu laikomas visas būtinas maistas, gyvenamosios patalpos, drabužiai ir medicininė priežiūra.

Išlaikymas taip pat apima išlaikymo kreditoriaus švietimą ir mokymą, kol jis yra nepilnametis ir net kai sulaukia pilnametystės, jei dėl nuo jo nepriklausančių priežasčių jis vis dar mokosi. Jeigu santuoka nutraukiama, gyvenimo skyrium patvirtinimo arba santuokos nutraukimo proceso metu galima reikalauti priteisti išlaikymą namuose gyvenantiems vaikams, kurie nėra finansiškai nepriklausomi.

Nėštumo ir gimdymo išlaidos įskaičiuojamos į išlaikymą, išskyrus atvejus, kai jos sumokamos kitokiu būdu.

Abipusę pareigą mokėti vienas kitam visapusišką išlaikymą turi:

- 1) sutuoktiniai;
- 2) aukštesnės ir žemesnės giminystės linijos giminaičiai.

Broliai ir seserys turėtų gauti tik būtina gyvenimo paramą, kai ji reikalinga dėl bet kurios nuo išlaikymo kreditoriaus nepriklausančios priežasties, įskaitant, prireikus, jų švietimui reikalingą paramą.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Vaikams, kol jie sulaukia pilnametystės; Ispanijoje asmenys pilnamečiai tampa sulaukę 18 metų, išskyrus atvejus, kai nepilnametis turi pakankamai nuosavų pajamų. Sulaukus pilnametystės, išlaikymo prievolė vaikams galioja, kol jie yra finansiškai priklausomi, nebaigę mokytis švietimo įstaigoje arba ne dėl savo kaltės nedirba. Jeigu tai yra nepilnametis, taip pat būtina atsižvelgti į Civilinio kodekso straipsnius, kuriais reglamentuojamos abiem sutuoktiniams kylančios pasekmės pripažinus santuoką negaliojančia, teismui nustačius gyvenimą skyrium ar nutraukus santuoką (90 ir kiti straipsniai).

Kol vaikai nėra sulaukę pilnametystės, išlaikymo išmoka yra prioritetas ir neišvengiama pareiga.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Prašymai turėtų būti teikiami bendrosios kompetencijos teismams, jurisdikciją turintiems pirmosios instancijos teismams (*Juzgados de Primera Instancia*).

Kokios yra pagrindinės procedūros dalys?

Prašymai nagrinėjami rengiant žodinį procesą (*juicio verbal*). Jeigu išlaikymo reikalaujama kaip papildomos priemonės gyvenimo skyrium patvirtinimo ar santuokos nutraukimo byloje arba kaip su tėvo (motinos) ir vaiko santykiais susijusios priemonės skiriamas porai, toks prašymas nagrinėjamas kartu su minėta byla rengiant žodinį bylos nagrinėjimą, kuriam būdingi tam tikri ypatumai.

Ispanijoje (2020 m. kovo 14 d. Karališkuoju dekretu Nr. 463/20 dėl COVID-19 sukeltos sveikatos krizės valdymo) paskelbus nepaprastą padėtį ir visų pirma priėmus 2020 m. balandžio 18 d. Karališkąjį dekretą Nr. 16/20 dėl keturių teisingumo sistemos procedūrinių ir organizacinių priemonių COVID-19 sukeltoms problemoms spręsti, nustatyta speciali bendroji tvarka šeimos klausimams nepaprastosios padėties atveju spręsti (žr. 3, 4 ir 5 straipsnius). Ši speciali tvarka taikoma atvejams, kai reikia prašyti peržiūrėti patvirtintas priemones, priimtas pagal 2000 m. sausio 7 d. įstatymo Nr. 1/2000 dėl civilinio proceso (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) 774 straipsnį ir susijusias su bendrų šeimos poreikių tenkinimu, sutuoktinių gaunamomis išmokomis ir vaikų išlaikymo prievolėmis, kai tos peržiūros prašoma remiantis dėl COVID-19 sukeltos sveikatos krizės smarkiai pasikeitusia sutuoktinių ar tėvų ekonomine padėtimi. Ji taip pat taikoma ginčams dėl prašymo nustatyti ar peržiūrėti prievolės mokėti išlaikymo išmokas, jei tas prašymas grindžiamas dideliais šeimos nario, turinčio mokėti išlaikymo išmokas, ekonominės padėties pokyčiais, kuriuos nulėmė COVID-19 sukelta sveikatos krizė.

Visais kitais šiame straipsnyje nepamintais atvejais taikomos 2000 m. sausio 7 d. įstatymo Nr. 1/2000 dėl civilinio proceso (*Ley de Enjuiciamiento Civil*) nuostatos taikomos žodiniams procesams.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Ieškinį turi asmeniškai pareikšti suinteresuotoji šalis, išskyrus atvejus, kai ji nėra sulaukusi pilnametystės; tokiu atveju prašymą turi pateikti nepilnamečio teisinis atstovas, prokuroras (*el Fiscal*) arba vaiko apsaugos tarnyba. Vis dėlto ieškinyje gali būti pareiškiamas per atstovą, jeigu tam atstovui įgaliojimai buvo suteikti notaro, teismo pareigūno arba bet kurios Ispanijos užsienio diplomatinės misijos konsulo akivaizdoje.

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Paprastai jurisdikcija priklauso išlaikymo skolininko gyvenamosios vietos teismams. Jeigu yra daugiau nei vienas bendraskolis (motina ir tėvas), jurisdikcija priklauso abiejų arba kurio nors iš jų gyvenamosios vietos teismui. Jeigu skolininkas negyvena Ispanijoje, jurisdikciją turi paskutinės jo gyvenamosios vietos Ispanijoje teismai. Visomis kitomis aplinkybėmis jurisdikciją turi išlaikymo kreditoriaus gyvenamosios vietos teismai.

6 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Ieškovas turi ginti advokatas (*Abogado*) ir jiems turi atstovauti teisinis atstovas arba prokuroras (*Procurador*).

7 Ar už ieškinio pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Ispanijoje nėra jokių mokesčių, susijusių su ieškiniais, kuriais siekiama tik priteisti išlaikymo išmokas, išskyrus advokatams, teisiniams atstovams ir ekspertams mokamus mokesčius, jeigu naudojamosi jų paslaugomis.

Advokatams ir teisiniams atstovams mokėtinų mokesčių dydis nustatomas pagal ieškinio sumą. Siekiant atlyginti teismo išlaidas tais atvejais, kai ieškovas arba asmuo, iš kurio reikalaujama išlaikymo, neturi lėšų, galima pasinaudoti finansine pagalba, be to, jis gali gauti nemokamą teisinę pagalbą pagal 1996 m. sausio 10 d. Nemokamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. 1/1996 3 straipsnyje nustatytus įkainius. Pagalba yra advokato arba teisinio atstovo, kurį teismas paskyrė dalyvauti nagrinėjant ieškinį teisme, teikiamos paslaugos ir valstybės atlyginamos bet kokios teismo išlaidos, pvz., ekspertų atlyginimas arba sprendimų paskelbimo išlaidos.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Dažniausiai nustatoma pareiga mokėti reguliarias išmokas, kurios pagal įstatymą turi būti mokamos iš anksto kiekvieną mėnesį. Susitarimai dėl vienkartinės išmokos sumokėjimo sudaromi itin retai; jie sudaromi tik tais atvejais, kai reikia apmokėti išlaikymo išmokų įsiskolinimus, o skolininkas yra fizinis asmuo, neturintis ilgalaikio turto, ir tai yra geriausias būdas būsimoms išmokoms užtikrinti, arba šalių susitarimu. Apskaičiuodamas faktinį mokėtinų išmokų dydį,

teismas vadovaujasi abstrakčia teisine taisykle, pagrįsta trimis proporcingumo aspektais: išlaikymo kreditoriaus poreikiais, išlaikymo skolininko finansiniais ištekliais ir kitų asmenų, kurie taip pat turi pareigą prie išlaikymo prisidėti tiek pat, kiek ir pagrindinis išlaikymo skolininkas (bendraskolių), finansiniais ištekliais. Teismo sprendime, kuriuo nustatomas išlaikymo dydis, turi būti nurodytas išmokų tikslinimo ateiityje pagrindas. Šis tikslinimas atliekamas automatiškai, praėjus tam tikram laikotarpiui, o patikslintą išmoką turi mokėti išlaikymo prievolę turintis asmuo. Išlaikymo skolininkui nepatikslinus išlaikymo išmokų dydžio, tai padaro teismas išlaikymo kreditoriaus prašymu. Išlaikymo išmokų dydis gali būti tikslinamas (vėlgui suinteresuotosios šalies prašymu), jeigu iš esmės pasikeičia faktai, kuriais remiantis buvo nustatytas pradinis išlaikymo išmokos dydis: išmokos turi būti didinamos pagerėjus išlaikymo skolininko finansinei padėčiai arba suprastėjus išlaikymo kreditoriaus finansinei padėčiai, dėl kurios jam reikalinga didesnė išmoka (pvz., paūmėjus ligai); išlaikymo išmokų dydis turi būti mažinamas suprastėjus išlaikymo skolininko padėčiai arba išlaikymo kreditoriui gaunant daugiau lėšų. Galiausiai išlaikymas negali būti toliau mokamas, jeigu nustojo galioti pagrindai, kuriais remiantis jis buvo priteistas.

Teismų sistemos generalinė taryba (*Consejo General del Poder Judicial*, CGPJ) parengė išlaikymo išmokų apskaičiavimo lenteles, kurios paskutinį kartą buvo atnaujintos 2019 m. gegužės mėn. Tai yra vaikų poreikiais pagrįstos rekomendacijos, kuriose atsižvelgiama į tėvų pajamas ir vaikų skaičių šeimoje. Būsto ir mokyklos lankymo išlaidos nėra įskaičiuotos, todėl galutinė išmoka turi būti tikslinama kiekvienu atveju atsižvelgiant į šias išlaidas. Žr.

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Paprastai išlaikymo išmoka mokama pinigais. Tačiau galioja dvi išimtys: skolininkas gali nuspręsti įvykdyti savo prievolę teikdamas išlaikymo kreditoriui maistą ir pastogę savo namuose; galimybė teikti tokį išlaikymą teismų praktikoje yra griežtai ribojama, nes nėra garantijos, kad bus palaikomi geri santykiai; išmokų mokėjimas perduodant prekes ar teises taikomas išimtiniais atvejais ir yra tinkamas tik siekiant apmokėti įsiskolinimus, kai kyla didelė rizika, kad prekės prapuls arba kai išlaikymo skolininkas neturi jokio turto. Išlaikymas mokamas tiesiogiai kreditoriui. Dažniausiai išmokos mokamos atliekant banko pavedimą. Jeigu išlaikymo kreditorius yra nepilnamečis arba neveiksnius, išmokos sumokamos jo teisiniu atstovu.

Bylose, susijusiose su santuokos nutraukimu arba tėvo (motinos) ir vaiko santykiais, teismai leidžia išlaikymo išmokas mokėti tiesiogiai sumokant kreditoriui tam tikras išlaidas, susijusias su nepilnamečiu vaiku (pvz., mokyklos lankymo, sveikatos draudimo ir kt. išlaidas).

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Tokiu atveju išlaikymo kreditorius gali pateikti prašymą dėl teisinio sprendimo, kuriuo paskelbta apie galiojančią teisę gauti išlaikymą, vykdymo. Ispanijoje taikomos šios vykdymo priemonės: darbo užmokesčio areštas (išskyrus minimalią pragyvenimui skirtą sumą, kurią nustato teismas); mokesčių gražinimo sustabdymas; banko sąskaitų areštas; socialinės apsaugos išmokų mokėjimo sustabdymas; prekių areštas ir jų pardavimas aukcione; tam tikrais atvejais išlaikymo išmokų nemokėjimas gali būti pripažįstamas nusikalstama veika, už kurią tam tikrais atvejais gali būti skiriama laisvės atėmimo baudmė.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir Jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Kitaip nei kitų skolų atveju, susidarius išlaikymo išmokų skoloms, skolininko sąskaitų arba prekių areštui netaikomos jokios kiekybinės ribos. Priverstinio vykdymo bylos dėl vėliau atsiradusių prievolių negali būti pradėtos praėjus penkeriems metams.

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Bylose, kuriose nagrinėjami išlaikymo išmokų nepilnamečiams arba neveiksniems asmenims priteisimo klausimai, gali atstovauti prokuratūra.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Išlaikymo išmokų garantijų fondas, įsteigtas 2006 m. gruodžio 28 d. įstatymu Nr. 42/2006 ir reglamentuojamas 2007 m. gruodžio 7 d. Karališkuoju dekretu Nr. 1618/2007, yra juridinio asmens teisių neturintis fondas, kurio paskirtis – garantuoti, kad nepilnamečiai vaikai gautų nesumokėtą priteistą išlaikymo išmokas, kurios turi būti mokamos pagal teismo patvirtintą sutarimą arba teismo sprendimą gyvenimo skyrium nustatymo, santuokos nutraukimo, santuokos pripažinimo negaliojančia, tėvystės nustatymo arba išlaikymo bylose, šiuo tikslu sumokant sumą, kuri bus laikoma išankstiniu mokėjimu. Norint gauti išankstinį mokėjimą iš šio fondo, labai svarbu, kad sprendimą, kuriuo pripažįstamas išlaikymas, būtų priėmęs Ispanijos teismas.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Taip, pagal Europos Sąjungos taisykles ir Ispanijos ratifikuotas tarptautines konvencijas dėl išlaikymo mokėjimo išlaikymo kreditorius gali kreiptis į Teisingumo ministerijoje veikiančią Ispanijos centrinę instituciją, kad ši suteiktų pagalbą.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Bet kokiomis bendravimo priemonėmis kreipiamasi į Teisingumo ministerijos Tarptautinio teisinio bendradarbiavimo departamentą (*Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional*) adresu: Calle San Bernardo No 62, 28071 Madrid. Tel. 00 34 91 3902228 / 2295 / 4437, faks. 00 34 91 3904457.

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Kitoje valstybėje narėje gyvenantis kreditorius gali susisiekti su tos valstybės centrine institucija ir pateikti jai įrodymus, patvirtinančius, kad jam suteikta teisė gauti išlaikymo išmokas, ir prašyti centrinės institucijos susisiekti su Ispanijos centrine institucija, kad ši pradėtų vykdymo bylą Ispanijoje. Ši procedūra vykdoma laikantis Europos Sąjungos taisyklių ir Ispanijos ratifikuotų tarptautinių konvencijų dėl išlaikymo mokėjimo.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Pagal sąlygas, kurias nustatė atitinkamos valstybės institucijos.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip, Europos Sąjunga (taigi ir Ispanija) protokolą ratifikavo 2010 m. balandžio 8 d.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

18 Kaip, vadovaujantis Išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje ginčo, kuriam taikomas tas reglamentas, šalis turi turėti galimybę atitinkamame skyriuje išdėstyti sąlygomis veiksmingai naudotis teise kreiptis į teismą kitoje valstybėje narėje, įskaitant vykdymo, apskundimo ir peržiūros procedūras. Be to, prašomoji valstybė narė turi teikti nemokamą teisinę pagalbą, susijusią su visais kreditoriaus pagal 56 straipsnį pateiktais prašymais dėl jaunesnio nei 21 metų asmens išlaikymo prievolių, atsirandančių dėl tėvų ir vaikų santykių.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Į 1996 m. sausio 10 d. Nemokamos teisinės pagalbos įstatymą Nr. 1/1996 Ispanija įtraukė VIII skyrių, pavadinimu „Nemokama teisinė pagalba sprendžiant tarpvalstybinius ginčus Europos Sąjungoje“, kuriame reglamentuojama ši fizinių asmenų teisė, nepaisant to, ar jie yra Europos Sąjungos piliečiai, ar trečiųjų šalių piliečiai, teisėtai gyvenantys vienoje iš valstybių narių.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 16/01/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.